

Alicja Drohomirecka

DOJRZAŁOŚĆ BIOLOGICZNA DZIECI ZE ŻŁÓBKÓW SZCZECIŃSKICH A TYP RODZINY

Wstęp

Dziecko jest istotą biologiczną i społeczną a więc jego rozwój kształtuje skomplikowany układ czynników wzajemnie ze sobą powiązanych, które obejmują materiał genetyczny, własną aktywność dziecka, wychowanie i środowisko. Duży zespół wpływów stanowią czynniki pochodzenia środowiskowego jak np.: żywienie, chorobowość, elementy biogeograficzne czy społeczno-ekonomiczne. Na tych ostatnich skupiono się w niniejszej pracy. Podjęto próbę odpowiedzi na pytanie czy wykształcenie i charakter pracy rodziców wywierają wpływ na poziom rozwoju biologicznego małego dziecka. Równocześnie starano się uchwycić dominujący typ rodziny — mając na uwadze wymienione elementy.

Materiał i metoda badań

Materiałem są wyniki jednorazowych badań 526 dzieci (chłopców i 269 dziewcząt), które prowadzono w pierwszym kwartale 1996 roku w żłobkach szczecińskich. Rozwój fizyczny określono na podstawie pomiaru wysokości i masy ciała a w odniesieniu do „Dziecka poznańskiego 90” obliczono wskaźnik stanu dojrzałości biologicznej (dalej WSDB). Pytania zwarte w ankietach pozwoliły określić wykształcenie i charakter pracy rodziców badanych dzieci.

Materiał opracowano podstawowymi metodami statystycznymi dokonując podziału materiału na 6 grup wieku: 1, 1.5, 2, 2.5, 3, 4-letnie.

Wyniki badań

W tabelach przedstawiono wpływ charakteru pracy i wykształcenia rodziców na dojrzałość biologiczną ujętą WSDB wysokości i WSDB masy ciała badanych chłopców i dziewcząt. Dane o charakterze pracy i wykształceniu rodziców ze-

stawiono w odpowiednich kombinacjach, co pozwoliło ustalić dominujący typ rodziny. Zarówno u dziewcząt jak i chłopców największą grupę stanowią rodzice pracujący umysłowo (55% u chłopców i 52% u dziewcząt) i posiadający średnie wykształcenie (28% u chłopców i dziewcząt).

Tabele 1-4 obrazują jak kształtuje się WSDB wysokości i masy ciała dziecka w poszczególnych kombinacjach ze względu na charakter pracy rodziców.

Jak wynika z tabeli 1 i 2 najwyższą wartość osiąga WSDB wysokości i masy ciała u chłopców, których rodzice pracują fizycznie — najwyższą gdy ojciec pracuje umysłowo a matka fizycznie. U dziewcząt jest odwrotnie — najwyższy WSDB wysokości charakterystyczny jest dla grupy w której ojciec pracuje umysłowo a matka fizycznie (tab. 3). Jeśli chodzi o masę ciała to badany wskaźnik osiąga najwyższą wartość wówczas gdy praca obojga rodziców ma taki sam charakter (oboje pracują fizycznie lub oboje pracują umysłowo) (tab. 4).

Tabele 5-8 przedstawiają analogiczne cechy badane w kombinacjach ze względu na wykształcenie rodziców.

Jak wynika z tab. 5 najwyższy WSDB wysokości uzyskali chłopcy, których ojcowie mają wykształcenie średnie a matka wyższe. W przypadku masy ciała badany wskaźnik jest najwyższy w grupie chłopców, których ojcowie posiadają wykształcenie podstawowe a matka wyższe (tab. 6).

Tabela 7 pokazuje, że najwyższą wartość WSDB wysokości ciała uzyskały dziewczęta z rodzin z wykształceniem wyższym. Jeżeli chodzi o masę ciała to najwyższy wskaźnik istnieje w grupie ze średnim wykształceniem ojca i wyższym matki.

Zgodnie z piśmiennictwem oczekiwano, że poziom rozwoju biologicznego dzieci jest wyższy u rodzin z wykształceniem wyższym i średnim aniżeli podstawowym oraz pracujących umysłowo aniżeli fizycznie. Być może postępująca stratyfikacja społeczna wpłynęła na zmianę tej sytuacji — wg Welona liczy się wykształcenie matki a „pieniądze ojca”. Jest tak w przypadku dzieci ze żłobków szczecińskich. Jak bowiem pokazuje analiza wyników badań największą wartość osiąga WSDB wysokości i masy ciała dziecka wówczas, gdy jego matka posiada wykształcenie wyższe. Wykształcenie ojca w tym przypadku wydaje się nie mieć tak dużego znaczenia.

Jeśli chodzi o charakter pracy rodziców to nie potwierdza się stwierdzenie, że lepszy rozwój biologiczny dotyczy dzieci z rodzin pracujących umysłowo — u chłopców jest wręcz odwrotnie — gdy rodzice pracują fizycznie ich dzieci posiadają najwyższy WSDB.

W związku z tym nasuwają się końcowe spostrzeżenia:

1. Rodzice z jednym dzieckiem pracujący umysłowo i posiadający średnie wykształcenie to dominujący typ rodziny jaki wyłonił się u dzieci ze żłobków szczecińskich.

2. Wyższe wykształcenie matki decyduje o lepszym rozwoju biologicznym małego dziecka.

3. Charakter pracy rodziców nie ma istotnego wpływu na poziom rozwoju biologicznego badanych dzieci.

Charakterystyka pracy rodziców

CHŁOPCY

Tabela 1.

Kombinacje		n	WSDB wysokości			
O	M		S_M	δ	S_M	S_δ
1	1	35	12.51	24.22	4.09	2.89
1	2	66	7.34	24.09	2.97	2.10
2	1	14	4.98	20.7	5.53	3.91
2	2	124	8.11	22.18	1.86	1.32

Tabela 2.

Kombinacje		n	WSDB masy			
O	M		S_M	δ	S_M	S_δ
1	1	35	16.02	38.55	6.52	4.61
1	2	66	9.28	30.57	3.76	2.66
2	1	14	0.17	15.64	4.18	2.96
2	2	124	7.45	28.63	2.40	1.70

DZIEWCZĘTA

Tabela 3.

Kombinacje		n	WSDB wysokości			
O	M		S_M	δ	S_M	S_δ
1	1	41	7.34	24.98	3.90	2.76
1	2	68	5.38	24.52	2.97	2.10
2	1	21	10.22	24.25	5.29	3.74
2	2	139	9.44	21.02	1.78	1.26

Tabela 4.

Kombinacje		n	WSDB wysokości			
O	M		S_M	δ	S_M	S_δ
1	1	41	14.79	31.50	4.92	3.48
1	2	68	7.94	30.39	3.69	2.61
2	1	21	12.53	33.84	7.39	5.22
2	2	139	14.66	31.13	2.64	1.87

1 — praca o charakterze fizycznym

2 — praca o charakterze usłowymym

Wykształcenie rodziców**CHŁOPCY****Tabela 5.**

Kombinacje		n	WSDB wysokości			
O	M		M	δ	S_M	S_δ
1	1	37	8.53	21.03	3.46	2.44
1	2	66	8.1	24.41	3.01	2.12
1	3	7	3.04	21.78	8.23	5.82
2	1	12	4.08	20.22	5.84	4.13
2	2	71	9.25	23.58	2.80	1.98
2	3	18	14.84	26.58	6.26	4.43
3	1	1	+18.59	—	—	—
3	2	13	0.42	14.51	4.02	2.85
3	3	32	9.76	22.09	3.90	2.76

Tabela 6.

Kombinacje		n	WSDB masy			
O	M		M	δ	S_M	S_δ
1	1	37	10,14	34.68	5.7	4.03
1	2	66	6.86	30.96	3.81	2.69
1	3	7	18.63	33.05	12.49	8.83
2	1	12	+0.16	17.80	5.14	3.63
2	2	71	10.92	32.50	3.86	2.73

2	3	18	8.77	23.78	5.61	3.96
3	1	1	+33.01	—	—	—
3	2	13	3.2	16.07	4.46	3.15
3	3	32	10.5	29.16	5.16	3.65

DZIEWCZĘTA

Tabela 7.

Kombinacje		n	WSDB wysokości			
O	M		M	δ	S_M	S_δ
1	1	41	7.24	21.36	3.34	2.36
1	2	60	6.36	24.98	3.22	2.28
1	3	3	+6.62	10.65	6.15	4.35
2	1	16	+1.1	26.64	6.66	4.71
2	2	76	10.45	22.98	2.64	1.86
2	3	23	10.23	26.87	5.60	3.96
3	1	0	—	—	—	—
3	2	12	3.08	16.61	4.79	3.39
3	3	38	12.79	16.86	2.73	1.93

Tabela 8.

Kombinacje		n	WSDB masy			
O	M		M	δ	S_M	S_δ
1	1	41	13.21	31.29	4.89	3.45
1	2	60	12.90	30.71	3.96	2.80
1	3	3	-6.88	5.13	2.96	2.10
2	1	16	-2.80	37.95	9.49	6.71
2	2	76	15.18	30.72	3.52	2.49
2	3	23	23.24	34.49	7.19	5.08
3	1	0	—	—	—	—
3	2	12	6.93	26.96	7.78	5.50
3	3	38	11.21	82.75	4.66	3.30

1 — wykształcenie podstawowe

2 — wykształcenie średnie

3 — wykształcenie wyższe

Bibliografia

1. Ammer-Zychowic M., *Próba oceny zależności poziomu wykształcenia i stopnia rozwoju fizycznego dzieci*, „Zdrowie Publiczne”, nr 8, 1971.
2. Arska-Kotlińska M., Bartz J., *Wybrane zagadnienia statystyki dla studiujących wychowanie fizyczne*, AWF Poznań, 1993.
3. Cieślík J., Kaczmarek D., Drozdowska-Kaliszewska M., *Dziecko poznańskie 90'*, Poznań 1994.
4. Drozdowski Z., *Antropometria w wychowaniu fizycznym*, AWF Poznań, 1992.
5. Morand de Jouffrey P., Morabout Alleur, *Psychologia dziecka*, 1996.
6. Szajner-Milart J., Chrzastek-Spruch H., *Wskaźniki rozwoju fizycznego dzieci wsi lubelskiej*, „Zdrowie Publiczne”, nr 8.
7. Zdańska-Brincken M., Gajzler K., Grodzka K., Konferowicz E., *Badania rozwoju psychomotorycznego małych dzieci w aspekcie uwarunkowań środowiskowych*, „Zdrowie Psychiczne”, t. 92, nr 1.

SUMMARY

Alicja Drohomirecka

**BIOLOGICAL MATURITY OF CHILDREN IN SZCZECIN NURSERIES
VERSUS TYPE OF FAMILY**

This article tries to give answer for a question - can education and kin of parent's job influence for biological development of small children? At the same time it try find predominant kind of family.

Researchs upon 526 children from Szczecin's creches from 1 to 4 years old. It consider predominant kind of family where parents work mentally, completed comprehensive schots and have one child. It observe high education's mother can decide about better biological development of small children.